

Sygnatura akt VI Ka 259/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **26 maja 2015** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grażyna Tokarczyk

Sędziowie SSR del. Małgorzata Peteja-Żak

SSO Marcin Mierz (spr.)

Protokolant Marzena Mocek

przy udziale Marka Dutkowskiego

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2015 r.

sprawy **P. K.** ur. (...) w K.,

syna J. i A.

oskarżonego z art. 178a§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 26 stycznia 2015 r. sygnatura akt II K 1126/14

na mocy art. 437 kpk, 438 kpk, art. 636 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- orzeczoną w punkcie 1 karę grzywny podwyższa do 100 (stu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 (dwudziestu) złotych,

- okres orzeczonego w punkcie 2 środka karnego podwyższa do 2 (dwóch) lat;

2. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy;

3. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki poniesione w postępowaniu odwoławczym w kwocie 20 (dwadzieścia) złotych i wymierza mu opłatę za obie instancje w kwocie 200 (dwieście) złotych.

Sygn. akt VI Ka 259/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 26 maja 2015 roku

Wyrokiem z dnia 26 stycznia 2015 roku (sygn. akt II K 1126/14) Sąd Rejonowy w Zabrzu uznał oskarżonego P. K. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. wymierzając oskarżonemu karę grzywny oraz środki karne zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku i świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 200 złotych.

Apelację od tego wyroku wywiódł prokurator zaskarżając wyrok w części orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego i zaskarżonemu wyrokowi zarzucając rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego kary w stosunku do społecznej szkodliwości popełnionego przez niego przestępstwa, okoliczności jego popełnienia, a wyrażającej się w orzeczeniu wobec oskarżonego zbyt niskiej kary i zbyt krótkiego okresu zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, co powoduje, że tak orzeczona kara i środek karny nie spełniają wymogów zarówno w zakresie prewencji ogólnej, jak i indywidualnej.

Podnosząc powyższy zarzut prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonego P. K. kary 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby lat 2, na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzeczenie wobec oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat, na podstawie art. 63 § 2 k.k. zaliczenie oskarżonemu na poczet orzeczonego środka karnego okresu zatrzymania prawa jazdy, na podstawie art. 49 § 2 k.k. orzeczenie w stosunku do oskarżonego świadczenia pieniężnego w kwocie 200 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej i zasądzenie od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kosztów i opłat sądowych. W toku rozprawy odwoławczej wnioski apelacji ograniczone zostały do postulatu orzeczenia wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w wysokości wskazanej w apelacji wobec faktu, iż pozostałe z objętych postulatami apelacji rozstrzygnięć znalazły się już w zaskarżonym orzeczeniu, które w tym zakresie nie wymagało korekty.

Sąd zważył, co następuje:

Wywiedziony przez oskarżyciela publicznego środek odwoławczy okazał się częściowo zasadny, czego efektem była zmiana zaskarżonego wyroku poprzez podwyższenie wymiaru grzywny orzeczonej wobec oskarżonego w punkcie 1 zaskarżonego wyroku oraz podwyższenie wymiaru środka karnego orzeczonego wobec oskarżonego w punkcie 2 wyroku sądu pierwszej instancji.

Odnosząc się w pierwszym rzędzie do wyroku Sądu Rejonowego w zakresie stanu faktycznego oraz winy oskarżonego wskazać należy, że poczynione przez sąd pierwszej instancji w oparciu o właściwie zebrany i oceniony materiał dowodowy ustalenia faktyczne uznać należy za trafne, zgodne ze zgromadzonymi i ujawnionymi w toku rozprawy dowodami, które tenże sąd ocenił w sposób pozostający pod ochroną art. 4 k.p.k., 5 § 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k.. Stanowisko swoje sąd ten należycie uzasadnił, czyniąc to w sposób zgodny z art. 424 k.p.k.. Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się przy rozpoznawaniu sprawy ani przy wyrokowaniu błędu w ustaleniach faktycznych. Sąd Okręgowy w Gliwicach podzielił ustalenia Sądu Rejonowego w zakresie winy oskarżonego, która w okolicznościach niniejszej sprawy nie może budzić wątpliwości. Winy w zakresie przypisanego jego osobie zaskarżonym wyrokiem przestępstwa nie kwestionował ostatecznie także sam oskarżony, podobnie jak apelujący w niniejszej sprawie prokurator.

Apelacja prokuratora w zakresie w jakim kwestionował on rodzaj kary orzeczonej wobec oskarżonego okazała się zasadna o tyle, że w efekcie jej wywiedzenia sąd odwoławczy dokonał zmiany zaskarżonego orzeczenia w kierunku zgodnym z apelacją poprzez podwyższenie wymiaru kary grzywny orzeczonej wobec oskarżonego. O ile bowiem ma rację prokurator, że orzeczona wobec oskarżonego kara grzywny w niewielkim wymiarze 40 stawek dziennych z ustaleniem wysokości jednej stawki na minimalną kwotę 10 złotych pozostawała w realiach niniejszej sprawy karą rażąco niewspółmiernie łagodną, o tyle nie można się już zgodzić z apelującym, by konieczne pozostawało orzeczenie wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Bez wątpliwości orzeczona przez Sąd Rejonowy w wymiarze zbliżonym do minimalnego kara grzywny stanowi reakcję karną nieadekwatną do okoliczności popełnionego przez oskarżonego przestępstwa polegającego na prowadzeniu pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości z wynikiem badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu zbliżonym

do trzykrotności dolnej granicy powyżej której stan kierowcy określany pozostaje jako stan nietrzeźwości, a przy tym na ruchliwej drodze, gdzie przeciętna prędkość pojazdów jest duża, a co za tym idzie skutki ewentualnych wypadków poważne. Orzeczenie najłagodniejszej z przewidzianych za to przestępstwo kar i to w wymiarze zbliżonym do ustawowego minimum uzasadnione pozostaje w sprawach, w których zarówno właściwości i warunki osobiste sprawcy pozostają wyjątkowo dla niego korzystne, lecz także okoliczności przypisanego mu przestępstwa ocenione zostają jako nieobciążające oskarżonego, a wręcz łagodząco wpływające na rodzaj sankcji karnej. W realiach niniejszej sprawy warunki takie nie zachodzą. Jednocześnie nieprawidłowe pozostawało ukształtowanie przez Sąd Rejonowy wysokości stawki dziennej grzywny w minimalnej z przewidzianych ustawą wysokości w sytuacji, gdy oskarżony oraz jego żona uzyskują stały, nieminimalny dochód nie mając jednocześnie nikogo na utrzymaniu. Brak było zatem podstaw do orzekania kary grzywny w tak łagodnym wymiarze.

Jednocześnie w przekonaniu sądu odwoławczego w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę dla osiągnięcia celów kary wobec oskarżonego nie było konieczne wymierzanie mu kary pozbawienia wolności o której orzeczenie wnosił prokurator w apelacji. Pamiętać przecież trzeba, że w sankcji przepisu art. 178a § 1 k.k., którego znamiona zachowaniem swoim oskarżony wyczerpał przewidziane zostały trzy kary, przy czym zgodnie z obowiązującymi zasadami wykładni wskazane w tymże przepisie kary grzywny, ograniczenia wolności oraz pozbawienia wolności obrazują kolejność w jakiej rozważać należy orzeczenie poszczególnych rodzajów kar. Kary surowsze niż kara grzywny rozważana jako pierwsza orzec należy tylko wówczas, gdy kara grzywny nie spełni celów kary i nie będzie adekwatna do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego przestępstwa. W sprawie niniejszej zdaniem sądu odwoławczego karą wystarczającą do zapobieżenia ponownemu popełnieniu przez oskarżonego przestępstwa pozostawać będzie właśnie kara grzywny w wymiarze odpowiadającym stopniowi społecznej szkodliwości czynu oraz właściwościom i warunkom osobistym oskarżonego, a przy tym z wysokością stawki dziennej dostosowanej do jego dochodów, warunków osobistych, rodzinnych, stosunków majątkowych i możliwości zarobkowych. W szczególności w sytuacji, gdy oskarżony pomimo niemłodego przecież wieku pozostaje osobą niekaraną, jest on sprawcą raczej przypadkowym, a zdarzenie objęte aktem oskarżenia bez wątpienia stanowiło w jego życiu wypadek incydentalny, wystarczające w celu zapobieżenia popełnieniu przez oskarżonego ponownie przestępstwa pozostawać będzie orzeczenie wobec niego kary grzywny w wymiarze dostosowanym do stopnia społecznej szkodliwości przypisanego mu przestępstwa, jak i czynników kształtujących wymiar stawki dziennej grzywny. W przekonaniu sądu odwoławczego orzeczenie wobec oskarżonego wystarczająco dolegliwej kary grzywny wywoła pożądany skutek bez potrzeby orzekania wobec osoby, która przez wiele lat swojego życia przestępstwa nie popełniła, kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Zważając na wskazane już w niniejszym uzasadnieniu okoliczności czynu obciążające oskarżonego sąd odwoławczy uznał, iż karą adekwatną do stopnia społecznej szkodliwości przypisanego oskarżonemu przestępstwa pozostawać będzie kara grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych. Zważając zaś na okoliczność, iż oskarżony uzyskuje stały dochód w kwocie około 1600-1700 złotych miesięcznie, jego żona pracuje, a małżonkowie nie mają nikogo na utrzymaniu, uznał sąd odwoławczy, że wysokością stawki dziennej grzywny dostosowaną do dochodów oskarżonego oraz jego warunków rodzinnych pozostawać będzie stawka dzienna 20 złotych. Zmienił sąd odwoławczy zatem zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną w punkcie 1 karę grzywny podwyższył do 100 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych.

Zasadne okazały się natomiast argumenty oskarżyciela publicznego, który zakwestionował zapadłe orzeczenie w zakresie rozstrzygnięcia o wymiarze środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym. Ma rację prokurator, gdy argumentuje, iż orzekając wobec oskarżonego środek o którym mowa w art. 42 § 2 k.k. w sposób niewystarczający wziął sąd pod uwagę całokształt okoliczności niniejszej sprawy posiadających wpływ na wymiar tego środka karnego. Orzeczoney zatem wobec oskarżonego środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres jednego roku pozostaje rażąco niewspółmiernie łagodny. O rażącej niewspółmierności środka karnego można mówić jedynie wówczas, gdy środek orzeczony przez sąd w sposób oczywisty, wyraźny, a więc rażący odbiega od tego, który należałoby orzec prawidłowo stosując dyrektywy wymiaru kary ujęte w przepisie art. 53 k.k.. Ze środkiem karnym rażąco niewspółmiernym do czynienia mamy, gdy sąd

rozstrzygając o takim środku nie uwzględnił wszystkich okoliczności wiążących się z poszczególnymi dyrektywami wymiaru środka karnego lub też nie uwzględnił ich wpływu na orzekany środek w wystarczającym stopniu.

Orzeczone wobec oskarżonego środki karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym w realiach niniejszej sprawy pozostaje rażąco niewspółmiernie łagodny. W przypadku środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczenie tego środka w najniższym ustawowym wymiarze uzasadnione pozostaje wyłącznie w sytuacji, gdy okoliczności popełnionego przestępstwa pozostają wyjątkowo łagodzące, w tym zwłaszcza stopień nietrzeźwości sprawcy. W niniejszej sprawie okoliczność ta wypada dla oskarżonego niekorzystnie, skoro stan jego nietrzeźwości zbliżony był do trzykrotności minimalnego stężenia alkoholu uzasadniającego zakwalifikowanie czynu oskarżonego jako przestępstwa. Także pozostałe z okoliczności niniejszej sprawy nie mogą skutkować uznaniem, iż pomimo znacznej nietrzeźwości oskarżonego zasadnym pozostawało orzeczenie wobec P. K. środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w wymiarze określonym zaskarżonym wyrokiem. Przy orzekaniu kar oraz środków karnych za przestępstwa drogowe sądy powinny mieć na uwadze, że porządek i bezpieczeństwo na drogach w niemałym stopniu zależą od stosowania właściwej represji. Określając wymiar środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych sąd mieć musi na względzie stopień niebezpieczeństwa dla ruchu drogowego, jaki sprawca przedstawia na tle konkretnych okoliczności przypisanego mu czynu. Również i te okoliczności wypadają dla oskarżonego w niniejszej sprawie niekorzystnie. Chociaż dotychczasowa niekaralność oskarżonego stanowi okoliczność łagodzącą, to jednak w stopniu niewielkim może ona wpływać na wymiar środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, a winna ona posiadać przede wszystkim wpływ na wymiar kary. Taki też wpływ posiadała ta okoliczność w sprawie niniejszej, także przy uwzględnieniu rozstrzygnięcia zapadłego ostatecznie przed sądem odwoławczym. W realiach niniejszej sprawy okolicznościami, które na tyle obciążają oskarżonego, by wykluczyć wręcz możliwość orzeczenia wobec jego osoby środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w najniższym wymiarze pozostaje stopień nietrzeźwości oskarżonego, równy niemalże trzykrotności minimalnego stężenia alkoholu uzasadniającego zakwalifikowanie czynu oskarżonego jako przestępstwa, a nadto miejsce popełnienia przestępstwa. Pamiętać bowiem trzeba, że dopuścił się oskarżony przypisanego jego osobie czynu na ruchliwej nawet w porze nocnej autostradzie, na drodze na której prędkości osiągane przez samochody pozostają wysokie, a skutki zdarzeń drogowych poważne. Prowadzenie samochodu w takim stopniu nietrzeźwości na takiej drodze bez wątplenia zwiększało w sposób istotny stopień społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonego dowodząc także dużej nieodpowiedzialności oskarżonego jako kierowcy. Choroba na którą oskarżony cierpi, a która może wpływać na spowolnienie metabolizmu alkoholu nie może stanowić okoliczności łagodząco wpływającej na wymiar kary wobec oskarżonego, bowiem zarówno sama dolegliwość chorobowa, jak i jej skutki związane ze spożywaniem alkoholu pozostawały oskarżonemu znane. Dodatkowo obciąża oskarżonego także fakt, iż przypisanego jego osobie czynu dopuścił się on po tym, jak tego samego dnia około godziny 13.00 do 15.00 wypił aż pięć półlitrowych piw. Niezależnie zatem od schorzenia na które oskarżony cierpi, całkowicie nieodpowiedzialnym zachowaniem pozostawało podjęcie się przez oskarżonego już około godziny 20.00 prowadzenia samochodu po spożyciu tego samego dnia, kilka godzin wcześniej, tak dużej ilości alkoholu. Okoliczności popełnienia przypisanego oskarżonemu czynu zwiększają znacząco stopień potencjalnego zagrożenia oskarżonego dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym, który stanowi jedną z podstawowych okoliczności posiadających wpływ na wymiar środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

Mając zatem na względzie całokształt okoliczności posiadających wpływ na wymiar środka karnego, jak również przy uwzględnieniu zasad wymiaru środka karnego odnoszących się do zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, uznał Sąd Okręgowy, że właściwym wymiarem tego środka w realiach niniejszej sprawy wobec oskarżonego pozostawać będzie wymiar 2 lat. Tak orzeczone środki karny nie przekracza stopnia winy, przede wszystkim natomiast odpowiada dyrektywom prewencji generalnej i indywidualnej. Represja wyrażająca się w orzeczeniu wobec sprawcy przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów stanowi dla kierującego dolegliwość, a co najważniejsze, chroni bezpieczeństwo ruchu przez wyeliminowanie z niego niedyscyplinowanych i nieodpowiedzialnych kierowców. Ustalony w ten sposób wymiar środka karnego uwzględnia przede wszystkim stopień nietrzeźwości oskarżonego, jak również okoliczności w jakich dopuścił się on popełnienia przypisanego jego osobie przestępstwa.

W pozostałym zakresie nie dopatrując się jakichkolwiek podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia, wyrok Sądu Rejonowego w Zabrzu Sąd Okręgowy utrzymał w mocy. Nie znajdując powodów do zwolnienia oskarżonego od zapłaty kosztów za postępowanie odwoławcze, obciążył sąd oskarżonego wydatkami za to postępowanie w kwocie 20 złotych oraz wymierzył mu opłatę za obie instancje w wysokości odpowiadającej przepisom prawa.